

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
БІБЛІОТЕКА

**«БІБЛІОТЕКА У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського)»**

**Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної
конференції**

**17 листопада 2022 року
м. Одеса**

Одеса – 2023

УДК 021:027.7(477.74)(043.2)

Упорядники: кандидат мистецтвознавства, директор бібліотеки О. П. Спасскова, зав. відділом бібліотеки І. В. Панченко, бібліограф 2-ї категорії О. А. Максим.

**Схвалено рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 5 від 24.11.2022р.)**

Бібліотека у сучасному інформаційному просторі: проблеми та перспективи (до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського) : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної конференції (17 листопада 2022 р., м. Одеса) / упоряд. О. П. Спасскова, І. В. Панченко, О. А. Максим. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2023. – 175 с.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

Оксана Зіновіївна Клименко,
кандидатка історичних наук, доцентка,
завідувачка відділу наукових видань
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
м. Київ

Олена Леонідівна Сокур,
кандидатка наук із соціальних комунікацій,
завідувачка відділу науково-методичної роботи
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
м. Київ

СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ : ДОСЯГНЕННЯ І МОЖЛИВОСТІ

***Ключові слова:** бібліотекознавчі дослідження, глобальний інформаційний простір, дистанційна робота, інформаційно-комунікаційна діяльність, науково-освітньо-культурний простір, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, підвищення кваліфікації.*

Концептуальна парадигма сучасного українського бібліотекознавства поєднує загальнонаукові підходи та комплексні оригінальні дослідження. Чільним предметом залишається бібліотека як унікальний соціальний інститут в умовах цифровізації, інноваційної політики та оптимальних стратегій розвитку. Актуальний український бібліотекознавчий дискурс є продуктивною силою прогресу інформаційно-бібліотечної сфери України.

Сьогодні актуалізованими є визначення напрямів інформаційно-комунікаційної діяльності у час воєнного стану в Україні та роботу закордонних установ і організацій у підтримці нашої держави. Ці питання розглядають: Н. Білінець, С. Герасимова, О. Збанацька, М. Іванова, С. Науменко, Ю. Новальська, Г. Прохорова, С. Сердюк, М. Чегринець та інші.

Інформаційну безпеку держави та завдання наукової бібліотеки у стратегічних комунікаціях глобального інформаційного простору, які гармонійно ув'язані між собою висвітлюють у своїх працях О. Воскобойнікова-Гузєва, В. Горовий, О. Довгань, Л. Дубровіна, О. Мар'їна, О. Онищенко, Ю. Половинчак, В. Попик, Г. Шемаєва та інші авторитетні вчені. Науковцями обґрунтовано, що зміни, які відбуваються в інформаційному

просторі, постійно вимагають пошуку нових дієвих стратегій бібліотечно-інформаційної діяльності.

Традиційно провідні фахівці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського свої дослідження присвячують визначенню сучасних пріоритетів організації та управлінню бібліотечно-інформаційним комплексом і вирішенню актуальних завдань бібліотечного виробництва в Україні (Є. Білько, В. Горєва, Т. Коваль, Л. Туровська, О. Яковенко та інші).

Спеціальним напрямом у сучасному бібліотекознавстві є дослідження діяльності бібліотечних мереж окремих систем і відомств. Питанням функціонування мережі бібліотек Національної академії наук України присвячені публікації С. Іваненко, О. Клименко, Т. Кулаковської, О. Сокур, Г. Солоіденко; Національної академії медичних наук – Я. Бондарчук, І. Киричок, С. Кирий, С. Науменко, Т. Остапенко; Національної академії педагогічних наук України – Л. Березівської, В. Білоус, Н. Вараксіної, Н. Зоріної, Н. Кропачевої, І. Лобановської, Л. Пономаренко, А. Рубан, І. Хемчан; Національної академії аграрних наук України – В. Вергунова, С. Нижник, Л. Татарчук, Н. Щebetюк, Г. Щиголь.

Особливості діяльності мережі публічних бібліотек у сучасних умовах (цифрових трансформацій, карантинних обмежень, воєнного стану) висвітлено у статтях О. Башун, Т. Вилегжаніної, В. Завгородньої, Ю. Новальської, Н. Розколупи, В. Соколова, Р. Щербан та інших практиків бібліотечної сфери. Роль наукових бібліотек закладів вищої освіти України розкрито у публікаціях О. Бруй, Т. Колеснікової, Н. Кунанець, О. Мацей, М. Медвідь, С. Молчанової, Т. Павленко, А. Ржеуського, Т. Русначенко, О. Сербіна, Т. Шитікової.

Критерії продуктивності вітчизняних бібліотек в умовах дистанційної роботи у період карантинних обмежень розроблялися В. Білоус, О. Бруй, О. Клименко, Є. Літвіною, О. Натаровим, О. Сокур, С. Спіріною, О. Ясінською.

Актуальними є студії з підвищення кваліфікації у контексті розвитку системи наукових комунікацій, які презентують Т. Гетьманова, Т. Гранчак, О. Клименко, Н. Кук, Н. Кушнарєнко, Є. Літвінова, О. Сокур, Т. Спанчак.

Серед українських науковців, які у різних аспектах висвітлюють питання підготовки фахівців зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» варто назвати праці Н. Бачинської, Н. Бойчук, В. Добровольської, В. Ільганасвої, В. Касьяна, С. Кулєшова, Т. Новальської, Г. Салати, А. Соляник, В. Спринсяна, Г. Швецової-Водки, І. Шевченко.

Шляхи інтеграції вітчизняних бібліотечно-інформаційних ресурсів у науково-освітньо-культурний простір, чільні напрями розвитку бібліотечної справи як надійного базису побудови незалежної суверенної України презентують публікації М. Вакуленка, Т. Вилегжаніної, Л. Глазунової, В. Мудрохи, Л. Прокопенко, Н. Розколупи, Л. Татарчук, де також охарактеризовано різні переваги створення та функціонування великих культурно-документальних комплексів як носіїв соціальної та культурної суспільної пам'яті.

Українські вчені та практики бібліотечної галузі наголошують на важливості організації взаємодії, обґрунтовують доцільність інформаційної співпраці у соціально-комунікаційному просторі, розкривають форми і методи її організації при створенні спільних інформаційних ресурсів, висвітлюють досвід та обговорюють перспективи і напрями інтеграції. Ці питання розглядають І. Баньковська, М. Власова, Т. Дорош, О. Ісаєва, О. Клименко, К. Лобузїна, О. Онищенко, Л. Пестрецова, О. Сокур, Г. Шемаєва, Т. Ярошенко.

Новітні бібліотекознавчі дослідження у різних аспектах висвітлюють міжнародне бібліотечне співробітництво, деталізують напрями і механізми, розкривають кращий досвід провідних бібліотек світу та актуальні тенденції розвитку інформаційних установ в умовах цифровізації за кордоном (Г. Безпала, С. Галицька, Ю. Горбань, Т. Гранчак, Л. Дем'янюк, Н. Дмитрієва, О. Лопата, О. Скаченко).

Ключові принципи впровадження й опанування бібліотеками маркетингових та піар-технологій представлено у науковому доробку таких українських дослідників, як С. Барабаш, О. Бруй, О. Василенко, В. Касьян, О. Матвієнко, М. Маранчак, Л. Петрова, С. Ростовцев, Ж. Самохіна, М. Цивін.

Доцільність виокремлення та глибшого розкриття бібліотечних ресурсів для науково-інформаційного забезпечення діяльності науковців, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, управлінських структур, громадських організацій є предметом досліджень В. Бондаренко, В. Горового, С. Горової, О. Кобелева, Т. Симоненко, А. Струнгара.

Отже, множинність напрямів бібліотекознавчих досліджень є базовим підґрунтям розвитку сучасної соціогуманітаристики. Особливо в умовах воєнного стану, на наше переконання, пріоритетним та перспективним завданням бібліотечної науки, практики й освіти є об'єднання зусиль професійного співтовариства у формуванні консолідованого національного інформаційного простору, забезпечення інформаційного супроводу процесів модернізації та інноваційного розвитку всіх сфер українського суспільства, підвищення ролі бібліотеки та продуктивний розвиток бібліотечної галузі України.